

Sygn. akt I C 86/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 maja 2016 roku

Sąd Okręgowy w Częstochowie I Wydział Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Jacek Włodarczyk

Protokolant: Mateusz Kmieć

po rozpoznaniu w dniu 25 kwietnia 2016 roku w Częstochowie na rozprawie

sprawy z powództwa G. W. (1)

przeciwko pozwanemu D. B. (1)

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

orzeka:

1. uznaje za bezskuteczną w stosunku do powoda G. W. (1) umowę darowizny udziału w wysokości 1/3 części nieruchomości położonej w C. przy ulicy (...), dla której Sąd Rejonowy w Częstochowie prowadzi księgę wieczystą KW (...), zawartą w dniu 19 lutego 2010r w C. przed notariuszem K. J. , REP A Nr. (...), przez pozwanego D. B. (1) i Z. B., w celu ochrony wierzytelności powoda z tytułu umów pożyczek zawartych ze Z. B., stwierdzonych tytułami wykonawczymi: wyrokiem zaocznym Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 23.10.2009r w sprawie I C 1115/09, którym zasądzono od Z. B. na rzecz powoda kwotę 50.000 zł z umownymi odsetkami w wysokości 2,5% w stosunku miesięcznym od dnia 22.12.2008r do dnia 19.02.2010r oraz kosztami procesu w kwocie 3042 zł, nakazem zapłaty Sądu Rejonowego Katowice – Zachód w Katowicach z dnia 11.10.2011r, w sprawie I Nc 466/11, którym zasądzono od Z. B. na rzecz powoda kwotę 30.000 zł z umownymi odsetkami w wysokości 4-krotności stopy odsetek kredytu lombardowego w NBP w skali roku od dnia 22.12.2008r do dnia 19.02.2010r, wyrokiem zaocznym Sądu Rejonowego Katowice – Zachód w Katowicach z dnia 1.12.2011r w sprawie I C 806/11, którym zasądzono od Z. B. na rzecz powoda kwotę 30.000 zł z umownymi odsetkami w wysokości 4 – krotności stopy odsetek kredytu lombardowego w NBP w skali roku od dnia 22.12.2008r do dnia 19.02.2010r, nakazem zapłaty Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 4.08.2009r, w sprawie NC 1059/09, którym zasądzono od Z. B. na rzecz powoda kwotę 50.000 zł z umownymi odsetkami w wysokości 2,5% w stosunku miesięcznym od dnia 6.01.2009r do dnia 19.02.2010r oraz kosztami procesu w kwocie 3.042 zł, wyrokiem zaocznym Sądu Rejonowego Katowice - Zachód w Katowicach z dnia 11.01.2012r, w sprawie I C 1122/11, którym zasądzono od Z. B. na rzecz powoda kwotę 30.000 zł z umownymi odsetkami w wysokości 4 – krotności stopy odsetek kredytu lombardowego w NBP w skali roku od dnia 14.01.2009r do dnia 19.02.2010r;
2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 21.450 zł (dwadzieścia jeden tysięcy czterysta pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt IC 86/15

UZASADNIENIE

Powód G. W. (1) w pozwie z dnia 18 lutego 2016 roku (data złożenia w placówce pocztowej) wniósł o uznanie za bezskuteczną – w stosunku do niego – umowy darowizny zawartej w dniu 19 lutego 2010 roku w Kancelarii Notarialnej w C. przed notariuszem K. R. A nr (...), na podstawie której Z. B. darowała pozwanemu D. B. (1) 1/3 części

nieruchomości położoną przy ul. (...) w C. oraz zasądzenie od pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego, według norm przepisanych .

W uzasadnieniu pozwu powód podał, że uzyskał pięć prawomocnych orzeczeń sądowych przeciwko dłużniczce Z. B., z których wynika zobowiązanie dłużnika wobec powoda sprzed umowy darowizny, a kwoty nimi objęte były wymagalne już w dacie umowy darowizny z dnia 19 lutego 2010 r. Wierzytelności powoda objęte są następującymi prawomocnymi wyrokami i nakazami zapłaty:

- wyrokiem zaocznym Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 23 października 2009 r., wydanym w sprawie sygnatura akt IC 1115/09
- nakazem zapłaty Sądu Rejonowego Katowice – Zachód w Katowicach z dnia 11 października 2011 roku wydanym w postępowaniu nakazowym w sprawie o sygnaturze akt I Nc 466/11;
- wyrokiem zaocznym Sądu Rejonowego Katowice – Zachód w Katowicach z dnia 1 grudnia 2011 r., wydanym w sprawie sygnatura akt IC 806/11;
- nakazem zapłaty Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 4 sierpnia 2009 roku wydanym w postępowaniu nakazowym z weksla w sprawie o sygnaturze akt I Nc 1059/09;
- wyrokiem zaocznym Sądu Rejonowego Katowice – Zachód w Katowicach z dnia 11 stycznia 2012 r. wydanym w sprawie o sygnaturze akt I C 1122/11;

Powód wskazał, że Z. B., będąc dłużnikiem powoda, dokonała na rzecz pozwanego D. B. (1) darowizny udziału w 1/3 części własności nieruchomości położonej przy ul. (...) w C.

Powód wskazał, że Z. B., na skutek darowizny udziału 1/3 prawa własności wskazanej nieruchomości, stała się niewypłacalna w rozumieniu art. 527 § 2 k.c., natomiast udział w 1/3 części przedmiotowej nieruchomości, uzyskany od Z. B. jest obciążony skutkiem egzekwowania od pozwanego zobowiązań przez innych trzech wierzycieli. Powód podniósł, że egzekucja skierowana przeciwko dłużniczce Z. B. okazała się bezskuteczna. Z informacji Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Częstochowie G. W. (2) wynika, że dłużniczka nie ma środków pieniężnych ani majątku, z którego powód mógłby się zaspokoić, w związku z czym powód wyczerpał przewidziane prawem środki zmierzające do zaspokojenia przypadającej mu należności. Powód wskazał, że dokonana czynność prawna darowizny miała na celu pokrzywdzenie wierzyciela, o czym Z. B. wiedziała, świadczy o tym dokonana czynność pod tytułem darmym oraz fakt niespłacenia wymagalnych wierzytelności wobec powoda. Ponadto, powód podniósł, że w niniejszej sprawie z uwagi na bezpłatne uzyskanie przez pozwanego korzyści majątkowej – ma zastosowanie norma zawarta w art. 528 k.c., a więc nie ma potrzeby stosowania domniemań z art. 527§3 i 4 k.c., gdyż dla zaskarżenia tej czynności, zdziałanej pod tytułem darmym wystarczające jest spełnienie pozostałych przesłanek z art. 527§1 i 2 k

Pozwany D. B. (1) w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa, nie przedstawił żadnej argumentacji do tego stanowiska.

Strony przed Sądem podtrzymały swoje stanowiska.

1. Ustalenia faktyczne.

Sąd Rejonowy w Częstochowie wyrokiem zaocznym (w stosunku do Z. B.) z dnia 23 października 2009 r., wydanym w sprawie sygnatura akt IC 1115/09 zasądził od pozwanym J. B. i Z. B. solidarnie na rzecz powoda G. W. (1) kwotę 50 000 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości 2,5% w skali miesiąca od dnia 22 grudnia 2008 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 3042 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania. W dniu 11 grudnia 2009 roku powyższemu tytułowi egzekucyjnemu została nadana klauzula wykonalności.

(dowód: odpis wyroku zaocznego z dnia 22 października 2009 r. (k. 24 akt sprawy), dokumenty z akt komornika KM 1911/10 tj. wniosek egzekucyjny i tytuł wykonawczy- załącznik do sprawy)

Nakazem zapłaty z dnia 11 października 2011 roku wydanym w postępowaniu nakazowym w sprawie o sygnaturze akt I Nc 466/11 Sąd Rejonowy Katowice- Zachód w Katowicach zasądził od pozwanych Z. B. i J. B. solidarnie na rzecz powoda G. W. (1) z weksla kwotę 30 000 zł z odsetkami umownymi od dnia 24 maja 2010 roku w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP od dnia 22 grudnia 2008 r. oraz kwotę 375 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania. Nakaz zapłaty uprawomocnił się wobec niewniesienia przez pozwanych zarzutów. Postanowieniem z dnia 23 listopada 2011 roku Sąd nadał klauzulę wykonalności przedmiotowemu tytułowi egzekucyjnemu.

(dowód: nakaz zapłaty z dnia 11 października 2011r. (k. 25 akt), dokumenty z akt komornika KM 2543/14 tj. wniosek egzekucyjny, postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności i tytuł wykonawczy- załącznik do sprawy)

Sąd Rejonowy Katowice – Z. w K. wyrokiem zaocznym z dnia 1 grudnia 2011 r., wydanym w sprawie sygnatura akt IC 806/11 zasądził od pozwanych Z. B. i J. B. solidarnie na rzecz powoda G. W. (1) kwotę 30 000 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP od dnia 22 grudnia 2008 r. oraz kwotę 1125 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania. W dniu 22 grudnia 2014 roku powyższemu tytułowi egzekucyjnemu została nadana klauzula wykonalności.

(dowód: odpis wyroku zaocznego z dnia 1 grudnia 2011 r. (k. 26 akt sprawy), dokumenty z akt komornika KM 78/15 tj. wniosek egzekucyjny i tytuł wykonawczy- załącznik do sprawy)

Nakazem zapłaty z dnia 4 sierpnia 2009 roku wydanym w postępowaniu nakazowym w sprawie o sygnaturze akt I Nc 1059/09 Sąd Rejonowy w Częstochowie zasądził od pozwanych Z. B. i J. B. solidarnie na rzecz powoda G. W. (1) z weksla kwotę 50 000 zł z odsetkami umownymi w wysokości 2,5% miesięcznie od dnia 6 stycznia 2009 r. oraz kwotę 3042 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania. W dniu 18 września 2009 roku powyższemu tytułowi egzekucyjnemu została nadana klauzula wykonalności.

(dowód : nakaz zapłaty z dnia 4 sierpnia 2009r. (k. 27 akt), dokumenty z akt komornika KM 1910/10 tj. wniosek egzekucyjny, tytuł wykonawczy- załącznik do sprawy)

Sąd Rejonowy Katowice – Z. w K. wyrokiem zaocznym z dnia 11 stycznia 2012 r., wydanym w sprawie sygnatura akt IC 1122/11 zasądził od pozwanych J. B. i Z. B. solidarnie na rzecz powoda G. W. (1) kwotę 30 000 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP od dnia 14 stycznia 2009 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 1500 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania. Postanowieniem z dnia 27 lutego 2012 roku Sąd nadał klauzulę wykonalności przedmiotowemu tytułowi egzekucyjnemu.

(dowód: odpis wyroku zaocznego z dnia 11 stycznia 2012 r. (k. 28 akt sprawy), dokumenty z akt sprawy sygn. IC 1122/11 – załącznik do sprawy, dokumenty z akt komorniczych KM 889/12 tj. wniosek egzekucyjny, postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności i tytuł wykonawczy- załącznik do sprawy)

Na skutek wniosków egzekucyjnych złożonych przez powoda G. W. (1) toczą się postępowania egzekucyjne prowadzone przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Częstochowie G. W. (2) w sprawach o sygnaturach akt: KM 1911/10, KM (...), Km 78/15, KM 1910/10, KM 889/12 przeciwko dłużnicze Z. B. celem wyegzekwowania należności z przedmiotowych tytułów wykonawczych na łączną kwotę zadłużenia wynoszącą 190 000 złotych w zakresie należności głównych, a także należnych od nich odsetek i zasądzonych kosztów procesu.

(dowód : dokumenty z akt komorniczych o sygnaturach KM 1911/10, KM (...), Km 78/15, KM 1910/10, KM 889/12 - załącznik do akt sprawy)

Dotychczasowe próby powoda zaspokojenia się z nieruchomości i innych składników majątkowych dłużnika okazały się bezskuteczne. W szczególności nie uzyskał on zaspokojenia z innej nieruchomości dłużnika położonej w C. przy ul. (...). Postanowieniem Sadu Rejonowego w Częstochowie z dnia 10 stycznia 2015 r. w sprawie sygn. XV Co 8472/11 dokonano bowiem przysądzenia należącej do dłużnika przedmiotowej nieruchomości położonej w C. przy ul. (...) na rzecz wierzyciela hipotecznego Banku (...) Spółki Akcyjnej w G. i tylko ten wierzyciel – jako, że jego wierzytelność jest zabezpieczona hipotekami wpisanymi na pierwszym i drugim miejscu uczestniczył w planie podziału, gdyż uzyskana w toku postępowania egzekucyjnego kwota pozwalała na zaspokojenie należności wierzycieli hipotecznych w całości wpisanych na pierwszej pozycji i w części na drugiej. Wierzytelności powoda zostały zabezpieczone poprzez wpis hipoteki na tej nieruchomości na dalszych pozycjach, w związku z czym pozostały one niezaspokojone.

Odnosnie nieruchomości stanowiącej w części przedmiot darowizny trwa postępowanie egzekucyjne. Na nieruchomości tej dokonano zabezpieczenia poprzez ustanowienie 14 hipotek, wierzytelności powoda objęte wyrokiem zaocznym Sądu Rejonowego w Częstochowie wydanym w sprawie sygnatura akt IC 1115/09 na kwotę 50 000zł z odsetkami i nakazem zapłaty wydanym przez Sąd Rejonowy w Częstochowie w sprawie o sygnaturze akt I Nc 1059/09 na kwotę 50 000 zł z odsetkami są zabezpieczone poprzez wpis hipotek przymusowych kaucyjnych na tej nieruchomości na pozycjach 6 i 7.

(dowód: dokumenty załączone do akt sprawy XV Co 8472/11, treść księgi wieczystej NR (...)/ k. 13-21akt sprawy)

Umową darowizny z dnia 19 lutego 2010 roku zawartą w Kancelarii Notarialnej przy ul. (...) w C. przed notariuszem K. R. A nr (...), Z. B. darowała swojemu synowi D. B. (1) udział wynoszący 1/3 części nieruchomości położonej w C. przy ul. (...). Wartość przedmiotu darowizny (1/3 udziału w prawie własności wskazanej nieruchomości) w umowie darowizny została określona na 213 000 zł. Według operatu szacunkowego sporządzonego przez biegłego rzeczoznawcę majątkowego B. M. wartość rynkowa nieruchomości wynosi 1 261 800zł.

(dowód: okoliczność bezsporna, nadto odpis umowy darowizny w formie aktu notarialnego z dnia 19 lutego 2010r. – Repertorium A nr 1009/2010 (k. 11-12 akt sprawy), dokumenty z akt komorniczych KM 1910/10 tj. operat szacunkowy - załącznik do sprawy, zeznania pozwanego D. B. k.109)

Wszystkie wskazane powyżej wierzytelności wymagalne były już w dacie zawarcia umowy darowizny tj. 19 lutego 2010 r.

(dowód : dokumenty z akt spraw sygn. I C 1122/11, sygn. I C 1115/09, I C 806/11, I Nc 1059/09, I Nc 466/11 – załącznik do sprawy)

W dniu 9 sierpnia 2010 r. dokonano w księdze wieczystej Nr (...) prowadzonej dla wskazanej wyżej nieruchomości położonej przy ul. (...) w C. wpisu dwóch hipotek przymusowych kaucyjnych na rzecz wierzyciela G. W. (1) w celu zabezpieczenia jego wierzytelności objętych zobowiązaniami stwierdzonymi nakazem zapłaty wydanym przez Sąd Rejonowy w Częstochowie w sprawie sygn. NC 1059/09 (wpis pod pozycją hipoteki numer 6) oraz wyrokiem zaocznym Sądu Rejonowego w Częstochowie w sprawie sygn. I C 1115/09 (wpis pod pozycją hipoteki numer 7).

(dowód : treść księgi wieczystej k. 13-21)

2. Ocena powołanych dowodów.

Przytoczone wyżej okoliczności faktyczne nie były przez strony kwestionowane. Pozwany nie zaprzeczył żadnej z w/w okoliczności faktycznych, zatem oceniono, że zostały one przyznane. Przyznanie to nie budzi wątpliwości, ponieważ w istocie wszystkie okoliczności faktyczne zostały udowodnione dokumentami powołanymi w stanie faktycznym. Pozwany w piśmie z dnia 22.10.2015r zatytułowanym „odpowieź na pozew” , wniósł o oddalenie powództwa i przesłuchanie świadków. Jednak do końca postępowania nie złożył żadnego wniosku dowodowego, nie wskazał żadnej osoby , która miałaby być przesłuchana , także wówczas, gdy składał zeznania w charakterze strony.

3. Podstawa prawna.

Powód G. W. (1) wykazał w toku procesu m.in. załączonymi odpisami tytułów wykonawczych, że jest wierzycielem Z. B., matki pozwanego D. B. (1). Fakt zawarcia przez dłużnika Z. B. z pozwanym D. B. (1) umowy darowizny w dniu 19 lutego 2010 roku został potwierdzony przedłożonym odpisem tej umowy. Z powyższych dokumentów, w tym również dokumentów z akt postępowania w których zapadły prawomocne orzeczenia stanowiące tytuły egzekucyjne, wynika również, że wierzytelności powoda powstały przed zawarciem umowy darowizny przez dłużnika.

W myśl art. 527 § 1,2,3 k.c. gdy skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. Czynność prawna jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli skutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu niż był przed dokonaniem czynności. Jeżeli skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli korzyść majątkową uzyskała osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Zgodnie z poglądami doktryny i orzecznictwa dłużnik działa ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, gdy zdaje sobie sprawę, uświadamia sobie, że skutek dokonania czynności prawnej może spowodować niemożność zaspokojenia się wierzycieli z jego majątku. Pokrzywdzenie wierzycieli nie musi być zatem zamiarem dłużnika. Wystarczy, że dłużnik takie pokrzywdzenie przewidywał w granicach ewentualności. Dla skuteczności skargi paulińskiej nie jest konieczne, by w zamiarze dłużnika leżało pokrzywdzenie wierzycieli, ani też aby ten zamiar był skierowany przeciwko konkretnemu wierzycielowi. Wystarczy świadomość dłużnika, że czynność prawna przez niego dokonana może spowodować dla ogółu wierzycieli niemożność zaspokojenia się. (por.: Komentarz do K.C. G. Bieniek, H. Ciepla i inn. tom 1 Wydawnictwo Prawnicze Warszawa 1999 r. str. 565; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19 listopada 1997r., I ACa 737/97, Apel.-W-wa 1998/4/36; wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 22 sierpnia 2012r., I ACa 816/11, LEX nr 1216401).

Stosownie do treści art. 528 k.c. jeżeli skutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Ustalony przez Sąd stan faktyczny sprawy wskazuje, że spełnione zostały powyższe przesłanki uzasadniające uznanie za bezskuteczną w stosunku do wskazanych wierzycieli powoda G. W. (1) umowy darowizny zawartej w dniu 19 lutego 2010 roku przez dłużnika Z. B. z pozwanym D. B. (1). Oczywistym jest bowiem, że dłużniczka wyzbywając się w dniu 19 lutego 2010 roku wartościowego składnika majątku w postaci 1/3 udziału w prawie własności nieruchomości działała ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Wiedziała bowiem, że jest dłużnikiem powoda G. W. (1) i jego zobowiązania w stosunku do niej nie zostały uregulowane.

W typowym przebiegu zdarzeń ocena zaistnienia przesłanki powstania niewypłacalności dłużnika lub zwiększenia jej stopnia na skutek dokonania zaskarżonej czynności polega na porównaniu substancji majątku dłużnika przed i po dokonaniu czynności, gdyż pokrzywdzenie wierzycieli polega przeważnie na fizycznym pomniejszeniu majątku dłużnika, z którego wierzyciele mogliby uzyskać zaspokojenie. Skoro prawdopodobnie jedynym aktualnie składnikiem majątku dłużniczki, z którego może być obecnie prowadzona egzekucja, jest przedmiotowa nieruchomość, to oczywistym jest, że wyzbycie się 1/3 (a właściwie 2/3) udziałów w prawie własności tej nieruchomości, spowodowało iż dłużniczka stała się niewypłacalna, albo co najmniej w wyższym stopniu niewypłacalna. Podkreślenia bowiem wymaga, że dłużniczka dokonała na podstawie tej samej czynności prawnej w postaci darowizny 1/3 udziału części w prawie własności tej samej nieruchomości na rzecz swojego drugiego syna K. B., co także nie może pozostać bez wpływu na ocenę jej wypłacalności wobec powoda G. W. (1). Świadczy o tym treść umowy darowizny a także dokumenty z akt postępowania przed Sądem Okręgowym w Częstochowie sygn. IC 49/15, stanowiące załącznik do tej sprawy.

Należy również przypomnieć, że zgodnie z przyjętym w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądem, pokrzywdzenie wierzyciela należy oceniać nie według chwili dokonania czynności prawnej dłużnika z osobą trzecią, lecz według chwili jej zaskarżenia oraz, że wiążąca się z pokrzywdzeniem niewypłacalność dłużnika musi istnieć zarówno w chwili wystąpienia ze skargą pauliańską jak i w chwili orzekania przez sąd o zawartym w niej żądaniu uznania czynności prawnej za bezskuteczną (por. m.in.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 2006r. z uzasadnieniem, III CSK 8/06, OSNC 2006/12/207).

O niewypłacalności dłużnika w rozumieniu art. 527§2 k.c. świadczy m.in. bezskuteczność egzekucji. W niniejszej sprawie okolicznością bezsporną jest, że postępowania egzekucyjne prowadzone na wniosek powoda G. W. (1) są dotychczas bezskuteczne. Należy zauważyć, że dłużnik staje się niewypłacalny w wyższym stopniu także wtedy, gdy zaspokojenie można wprawdzie uzyskać, ale z dodatkowym znacznym nakładem kosztów, czasu i ryzyka; stan niewypłacalności w stopniu wyższym i pokrzywdzenie wierzyciela powstaje również na skutek takiego stanu faktycznego majątku dłużnika, który powoduje nie tylko niemożność, ale i utrudnienie albo opóźnienie zaspokojenia wierzyciela (por.: wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 21 listopada 2012 roku I ACa 1057/12, LEX nr 1280309; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2004 roku, IV CK 322/02, LEX nr 599558).

Przepis art. 527§2 k.c. wprost wskazuje, że niewypłacalność dłużnika nie musi być całkowita. Wystarczy, że w następstwie czynności doszło do jej pogłębienia, rozumianego jako pomniejszenie substancji majątku, ograniczenie wypłacalności, dalsze odwleczenie i zmniejszenie szans na zaspokojenie wierzyciela (por.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2012r., V CSK 183/11, LEX nr 1231628).

Niewątpliwie, zebrany materiał dowodowy pozwala na stwierdzenie, że na skutek czynności prawnej z dnia 19 lutego 2010 roku nastąpiło znaczne uszczuplenie majątku dłużniczki Z. B. i co najmniej ograniczenie możliwości jej wypłacalności, a tym samym doszło - co najmniej, do utrudnienia możliwości zaspokojenia się powoda G. W. (1). Dłużniczka, po wyzbyciu się 2/3 udziału we własności nieruchomości, aktualnie posiada jedynie 1/3 udziału w prawie własności nieruchomości. Z dużą dozą prawdopodobieństwa można stwierdzić, że jest to jej jedyny majątek i nie posiada żadnych innych składników majątkowych, z których powód mógłby się zaspokoić, o czym świadczy bezskuteczność dotychczasowych prób podejmowanych przez niego w tym zakresie. Wskutek czynności prawnej dłużniczki powód w celu zaspokojenia swoich roszczeń, musiał podjąć dodatkowe kroki prawne, wiążące się ze znacznymi kosztami, czasem i ryzykiem, czego przykładem jest postępowanie w niniejszej sprawie. Suma zobowiązań wynikająca tylko z wierzytelności zabezpieczonych hipotekami na tej nieruchomości, nie uwzględniając wierzytelności powoda (powód posiada hipoteczne zabezpieczenie wierzytelności wynikających z nakazu zapłaty w sprawie Nc 1059/09 i I C 1115/09), to niemal **740 tys. zł.** Przeciwko dłużniczce prowadzonych jest pięć postępowań egzekucyjnych z wniosku powoda na łączną kwotę zadłużenia wynoszącą 213 000 zł.

Dodać trzeba, że zgodnie z powołanymi przepisami art. 527§3 k.c. i art. 528 k.c. powód G. W. (1) nie musiał wykazywać, że pozwany D. B. (3) wiedział lub przy zachowaniu należytej staranności mógł dowiedzieć się, że darowizna ma na celu pokrzywdzenie wierzyciela darczyńcy. Stan podmiotowy osoby trzeciej w sytuacji z art. 528 k.c. jest prawnie obojętny, niezależnie od stosunku łączącego dłużnika z osobą trzecią, a do zaskarżenia wystarczające będzie spełnienie pozostałych przesłanek z art. 527 § 1 i 2 k.c. W sytuacji z art. 528 k.c. nie ma potrzeby stosowania domniemań z art. 527 § 3 i 4 k.c. Do zaskarżenia tej czynności, zdziałanej pod tytułem darmym wystarczające jest spełnienie pozostałych przesłanek z art. 527 § 1 i 2 k.c. (por.: wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 21 marca 2013 roku, V ACa 828/12, LEX nr 1298911; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 25 września 2012r., I ACa 226/12, LEX nr 1246917).

W świetle powyższego twierdzenia pozwanego zatem, że nie miał świadomości, iż Z. B. jest zadłużona u powoda G. W. (1), pozostają bez znaczenia dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie. W związku z tym, że zaskarżona czynność była nieodpłatna bez znaczenia jest stan świadomości nabywcy udziału w nieruchomości (D. B. (3)). Niezależnie od powyższego należy stwierdzić, że pozwany nie obalił domniemań dowodowych określonych wskazanymi normami prawnymi z art. 527§3 k.c. Ciężar dowodu w tym zakresie spoczywa na pozwanym, pozwany nie wykazał w tym zakresie żadnej aktywności. Bezpodstawne są również twierdzenia pozwanego, że dokonana czynność darowizny

nie krzywdzi powoda, skoro nie wskazał żadnego surogatu rzeczy nabytej w drodze zakwestionowanej czynności w majątku dłużniczki, z której powód mógłby się zaspokoić, jak również by w zamian za to świadczenie dłużniczka uzyskała ekwiwalent, który dalej znajduje się w jej majątku i mógłby posłużyć do zaspokojenia wierzycieli.

W tym miejscu należy wskazać, że Sąd miał w polu widzenia, iż wierzytelności powoda są zabezpieczone hipotekami przymusowymi kaucyjnymi na nieruchomości stanowiącej przedmiot darowizny, w związku z czym obciążają one każdorazowego właściciela tej nieruchomości. Trzeba jednak wskazać, że dotyczy to nie wszystkich (wyżej wskazanych) wierzytelności powoda wobec dłużniczki, lecz tylko dwóch, na łączną sumę 100 000 złotych. W takiej sytuacji możliwość zaspokojenia pozostałych roszczeń powoda została znacznie ograniczona. Aktualnie będzie on mógł żądać ustanowienia hipoteki przymusowej w celu zabezpieczenia tych wierzytelności ułatwiających ich wyegzekwowanie jedynie na części udziału przedmiotowej nieruchomości stanowiącej własność dłużniczki Z. B.. Zgodnie bowiem z postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2015 r. (sygn. IV CSK 170/14, LEX nr 1653768, OSNC-ZD 2016/2/32, Biul.SN 2015/4/11) „prawomocny wyrok uwzględniający powództwo wierzyciela przeciwko osobie trzeciej na podstawie art. 527 k.c. nie stanowi podstawy wpisu hipoteki przymusowej, o której mowa w art. 109 ust. 1 u.k.w.h., obciążającej nieruchomość osoby trzeciej nabytą w wyniku czynności uznanej za bezskuteczną. Hipotekę przymusową zabezpieczającą skonkretyzowaną wierzytelność pieniężną można ustanowić na podstawie tytułu wykonawczego zasądzającego tę wierzytelność pieniężną od dłużnika, na nieruchomości, która jest jego własnością. Pozwana osoba trzecia nie jest dłużnikiem osobistym wierzyciela. Wyrok uwzględniający skargę pauliańską nie może być podstawą wpisu hipoteki przymusowej na nieruchomość osoby trzeciej (pозwanej ze skargi pauliańskiej), nawet w sytuacji dołączenia do tego wyroku tytułu wykonawczego przeciwko dłużnikowi osobistemu wnioskodawcy”.

Sąd miał przy tym na względzie, że sam fakt ustanowienia w omawianym przypadku hipotek przymusowych na rzecz powoda, nie powoduje bezskuteczności jego roszczenia. Zgodnie bowiem z wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 14 grudnia 1995 r. (sygn. I ACr 847/95, OSA 1996/1/3) „nie stanowi przeszkody do uwzględnienia skargi pauliańskiej (art. 527 k.c.) okoliczność, że nieruchomość będąca przedmiotem zaskarżonej skargą czynności prawnej jest obciążona hipoteką przymusową, jeżeli hipotek nie zabezpiecza wierzytelności powoda w całości”. Jak wyżej wykazano, taka sytuacja ma miejsce w tej sprawie.

Sąd miał także na uwadze to, czy powód zaspokoiłby swoje wierzytelności z nieruchomości, skoro nieruchomość jest obciążona licznymi hipotekami, z których tylko dwie ustanowiono na rzecz powoda. Zgodnie z poglądem wyrażonym w wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 27.05.2015r, I ACa 45/15, wierzyciel może żądać uznania za bezskuteczną wobec siebie tylko takiej czynności, która spowodowała, że dłużnik stał się niewypłacalny lub niewypłacalny w większym stopniu niż był przed jej dokonaniem. Warunek ten nie zachodzi, jeśli niezależnie do tego, czy dłużnik dokonałby danej czynności rozporządzającej składnikiem należącym do jego majątku, wierzyciel nie może uzyskać zaspokojenia swojej wierzytelności. Wyrok ten jest kontynuacją poglądu wyrażonego przez Sąd Najwyższy m.in. w wyroku z dnia 28.06.2007r, IV CSK 115/07, w którym stwierdzono, że istotne dla zbadania wystąpienia przesłanki pokrzywdzenia wierzyciela jest ustalenie, czy w przypadku nie dokonania konkretnej czynności wierzyciel faktycznie zostałby zaspokojony. Jeżeli przedmiot umowy sprzedaży był obciążony hipoteką w chwili zawierania tej umowy, to okoliczność ta nie może pozostać bez znaczenia dla stwierdzenia działania dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli w rozumieniu art. 527 § 1 k.c. W tej sytuacji może pojawić się kwestia, czy doszło do pokrzywdzenia wierzyciela, skoro wierzyciel nie mógłby liczyć na preferencyjne zaspokojenie swojej wierzytelności ze sprzedanej nieruchomości. Przedmiot nielojalnej czynności prawnej dłużnika może tracić dla wierzyciela pauliańskiego swój walor egzekucyjny, jeżeli doszłoby do ustanowienia na nim wcześniej hipoteki tworzącej przywilej egzekucyjny dla wierzyciela hipotecznego.

Sąd poglądy te przyjmuje za własne. Wszystkie łącznie obciążenia hipoteczne to ok. 740.000 zł (bez hipotek na rzecz powoda). Wg operatu wartość całej nieruchomości to przeszło `1,2 mln zł. Zatem istnieje możliwość , nawet po zaspokojeniu wierzytelności hipotecznych, zaspokojenie także (przynajmniej w części) , wierzytelności powoda, tym bardziej, że w toku jest jeszcze jedno postępowanie ze skargi pauliańskiej powoda przeciwko M. B.- I C 49/15.

Z tych wszystkich względów, Sąd uwzględnił żądanie pozwu w całości. Orzeczono na podstawie art. 527§1, §2, § 3 k.c. i art. 528 k.c.

W orzeczeniu stwierdzającym bezskuteczność czynności prawnej dla umożliwienia zaspokojenia określonej wierzytelności wskazuje się tą wierzytelność. Z tego względu, Sąd opisał w punkcie 1 wyroku wierzytelności powoda. Wierzytelności te powód opisał w piśmie z dnia 27.01.2016r-k. 101-103. Sąd w wyroku wskazywał daty naliczania odsetek zgodnie z tym pismem, nie mogąc wychodzić ponad żądanie.

4. Koszty procesu.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. oraz §2 ust. 1 i 2, §4 ust. 1, §6 pkt 7 i §13 pkt 2 ppkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn. Dz.U. z 2013r., poz. 461 ze zm.).

Z uwagi na uwzględnienie powództwa w całości pozwany został zobowiązany do zapłaty na rzecz powoda G. W. (1) kwoty 21 450 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Na zasądzone na rzecz pozwanego koszty procesu składają się: koszty zastępstwa procesowego w kwocie 7 200 zł, opłata od pozwu 10 650 zł oraz koszty postępowania zażaleniowego dotyczącego zabezpieczenia powództwa w łącznej kwocie 3600 zł (koszty zastępstwa procesowego w tym postępowaniu).